

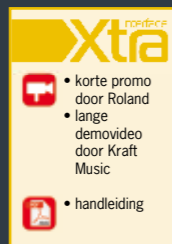

Oude liefde, een meesterzet

Erst was het nog slechts een gelekt bericht op internet, maar drie dagen later stonden alle drie de gloednieuwe Roland Boutique synths in onze studio: de JP-08, de JU-06 en de JX-03. Het veroorzaakte wel enige deining.

De JU-06 is voor mensen die handmatig heel snel mooie, brede sounds willen maken.

door Alex Buurman > alex@interface.nl

- korte promo door Roland
- lange demovideo door Kraft Music
- handleiding

Hoewel het nieuws over de Boutique-serie van Roland rond 20 september op internet verscheen alsof het was 'gelekt', bleken ze binnen enkele dagen al beschikbaar voor een test. Blijkbaar was de productie ruim op tijd, en op 1 oktober bleek de officiële release al te zijn. Als pr-truc werkt het in elk geval net zo goed of beter dan de spanning die Yamaha in juni langzaam opbouwde naar de release van hun Reface-

serie. Het nieuws sloeg op internet in elk geval in als een bom.

Legendes

Waarom? Alle drie de synths zijn heruitgaven van iconische synths uit de jaren tachtig. De JU-06 is een remake van de illustere Juno 106, de JX-03 grijpt terug naar de enigszins miskende maar goed beschouwd behoorlijk potente JX-3P, en de JP-08 is een make-over van de machtige Jupiter 8. Met name die laatste is een hot item, want exemplaren van

de oorspronkelijke Jupiter 8 kom je op eBay tegen voor rond de 8.000 euro. De nieuwe JP-08 uit de Boutique-serie zou echter eerder in de buurt van € 400 kosten, en de JU-06 en JX-03 zelfs nog minder. Koopjes dus.

Rekenmodel

Roland heeft voor de Aira-serie een technologie ontwikkeld waarbij het geluid van hun vintage modellen wordt nagebootst door het gedrag van de individuele, elektronische circuits waaruit die synths en drumcomputers

zijn opgebouwd na te maken. Die karaktertrekken zijn geanalyseerd en ondergebracht in een rekenmodel dat via digitale technieken tot leven kan worden gewekt. Natuurlijk komt het er wel op neer dat het geluid digitaal wordt nagebootst, zoals in andere virtuele synths, maar de manier waarop men dat doet, is veel ingrijpender dan simpelweg het analyseren van het uitgangssignaal. Bij Roland noemen ze het Analog Circuit Behaviour-technologie. De eerste resultaten daarvan waren andere de System 1 en System 1m synthesizers die onder meer Roland's geliefde

SH-101, SH-2, Promars en System-100 nabootsen, terwijl de TR-8 de karaktertrekken van de legendes TR-808 en 909 drumcomputers en de TB-3 die van de magische TB-303 bas-synth emuleren; allemaal apparatuur uit de jaren tachtig, die echter niet weg te denken is uit de muziek van nu. Daar is nu een drietal uiterst begeerlijke polysynths bij gekomen.

Vijfde stem

Om maar met het slechte nieuws te beginnen – want natuurlijk zit er ergens een addertje

onder het gras – de synths uit de Boutique-serie zijn allemaal vierstemmig. Een Jupiter 8 die vierstemmig is: moet je 's kijken wat er gebeurt als je de destijds tamelijk unieke Dual mode van de Jupiter 8 inschakelt... Twee vingers, meer niet... Je kunt echter twee Boutique's via midi koppelen, en dan wordt de vijfde stem die je gebruikt automatisch naar de aangesloten module doorgestuurd. Let wel: je krijgt dan al wel die 'overlopende' stem, maar nog niet het geluid. Dat moet je handmatig maken of met een geheugendump overzetten.

Daar staat wel het een en ander tegenover: alle Boutique-modellen hebben extra features meegekregen die de oorspronkelijke modellen niet hadden, waaronder stepsequencers met uitgebreide functies, extra fx-processors, meer modulatiemogelijkheden of golfvormen, en op de JX-03 – een hartenwens destijds – een geïntegreerde programmer. Daarvoor had je indertijd de redelijk schaarse, optionele PG-200 voor nodig; een eigenlijk onmisbaar attribuut voor een JX-3P.

Ook zijn de verrassend compacte modules voorzien van twee ribboncontrollers. Onder normale omstandigheden sturen die modulatie en pitchbend aan, maar in de Sequencer mode ook zaken als toonhoogte en gate-time; algemene data-encoders dus.

Grappig

Je kunt de Boutiques op vier manieren spelen: via de interne sequencer, via midi, via usb én met het optioneel verkrijgbare keyboard K-25m. Dit is voorzien van mini-toetsen, en je kunt de module er gewoon in klikken en het klavier en de synth middels een flatcable met elkaar in contact brengen. Grappig is dat de Boutique modules een ingebouwd speakertje hebben, dus eenmaal verbonden met de K-25m heb je een stand-alone systeem, met een kantelbaar bedieningspaneel, dat ook nog eens op batterijen werkt. 'Grappig' is echter de enig juiste kwalificatie, want je doet de toch zeer serieuze Boutiques absoluut geen recht met het geluid die uit die speakertjes komt.

Ronduit storend zijn de opstaande randen aan weerszijden van de K-25m. Je handen

De JP-08 klinkt van zichzelf al zó vet, dat je helemaal geen chorus nodig hebt

hebben het al benauwd vanwege de kleine afmetingen van de toetsen, worden ze ook nog 's afgestopt wanneer je te dicht bij de uiteinden speelt. Het ziet er wel heel gelikt uit, die combinatie, want het is dan net een klein formaat Minimoog of iets dergelijks.

In en uit

De Boutiques hebben qua aansluitingen allemaal dezelfde lay-out: stereo uitgangen op lijnniveau en voor een hoofdtelefoon, midi-in/uit, een ingang voor een mp3-speler of iets dergelijks en usb. De audio-ingangen en -uitgangen zijn mini-jacks (stereo) en de usb-aansluiting is een micro-B; de platte uitvoering dus, die je veelal op telefoons tegenkomt. Wat ze bij Roland meteen goed hebben gedaan, is dat je niet alleen midi via usb kunt gebruiken, maar dat de Boutiques ook meteen audio via usb terugsturen naar je daw. Handig, want het bespaart audio-ingangen op je audio-interface. Het installeren van de noodzakelijke drivers gaat probleemloos. De sequencer synct meteen aan de midiclock die je er naartoe stuurt.

Doelgroepen

Er is genoeg software die meer en geavanceerder mogelijkheden biedt dan elk van deze drie Rolands. Ze moeten het dus heb-

INFO

- **prijs incl.:** JU-06 € 319,- JX-03 € 319,- JP-08 € 419,- K-25m € 99,-
- **distributie:** Roland Central Europe
- **internet:** www.rolandce.com, www.roland.com

SPECIFICATIES

- 4-stemmig
- drivers voor Mac en Windows
- samplefrequentie: 44,1kHz
- lijnuitgang: 3,5mm stereo-jack
- hoofdtelefoonuitgang: stereo 3,5mm stereo-jack
- lijningang: 3,5mm stereo-jack
- usb2.0 (A-Micro-B)
- midi-in/uit
- gewicht: JU-06 940gr; JX-03 950gr; JP-08 970gr
- voeding: 4x AA-batterijen of usb

ben van het 'natuurgetrouwe' geluid en de authentieke bediening. In die zin hebben ze het bij Roland wel slim aangepakt, want ze zijn alle drie zó verschillend, zowel qua mogelijkheden en bediening als qua geluid, dat ze passen bij een heel gevarieerd muzikantenpubliek. Eigenlijk net als destijds met de Jupiter 8, Juno 106 en JX-3P, behalve dan dat de immense prijs van de Jupiter 8 geen rol van betekenis meer speelt (al is de JP-08 wel iets duurder dan de andere twee).

Om kort te gaan: De JU-06 is voor mensen die handmatig heel snel mooie, brede sounds willen maken. Één oscillator per stem, weliswaar met suboscillator, en een envelope generator voor het filter, die moet worden gedeeld met de vca-sectie. Het uitmuntende choruseffect en de verschrikkelijk goed klinkende pulsebreedtemodulatie maken dat deze simpele synth al gauw enorm klinkt.

De JX-03 is voorzien van twee oscillators met meer golfvormen en mogelijkheden voor sync en crossmodulatie, en zal dus muzikanten en producers aanspreken die wat dieper in die materie willen duiken. Net als op de oorspronkelijke JX-3P zit op deze synth maar één envelope generator, die moet worden gedeeld met het filter, de vca-sectie én de toonhoogtemodulatie van de oscillators. Daar moet je dus heel creatief mee omgaan, want behalve mogelijkheden beidt het ook de nodige beperkingen. Geen pulsebreedte-

modulatie, maar wel weer een brede chorus. De lfo is voorzien van meerdere cyclische golfvormen plus sample & hold en ruis. Deze JX heeft in tegenstelling tot het origineel, portamento, unisono-mogelijkheden en een monofone modus.

De JP-08 ten slotte: twee volwaardige oscillators, twee envelope generators, veel modulatiemogelijkheden, een volwassen lfo-sectie en een low pass-filter met twee steilheden: -12dB en -24dB. Géén chorus, net als op de oorspronkelijke Jupiter 8.

De Boutiques hebben voor vrijwel alle synthfuncties specifieke draai- en selectieknoppen en druktoetsen. De functies van stepsequencer en de fx-sectie, in alle gevallen delay, zitten op een tweede 'laag', net als specifieke systeeminstellingen.

Dichtbij

Het bijzondere van de Boutique-reeks is dat Roland erg dicht bij de originelen is gebleven. De bediening, zij het veel kleiner van formaat, is bijna een op een overgenomen, en dat maakt dat je hetzelfde gevoel krijgt als bij de oorspronkelijke Juno 106, JX-3P en Jupiter 8. En 'gevoel' is precies wat bij verreweg de meeste softsynths én bij heel veel hardware-synthesizers helemaal ontbreekt.

Daar komt bij dat die Analog Circuit Behaviour-technologie van Roland klaarblijkelijk óók erg goed werkt, want bij het gebruik van de Boutiques krijg je niet alleen dat 'gevoel', je gehoor krijgt ook een fikse portie authenticiteit voorgeschoteld. Vanwege de late aankomst van de synths ten opzichte van de aanstormende deadline van deze

Interface was er geen tijd om de modules naast de oorspronkelijk synths te beluisteren. Met alle drie de originelen heb ik in het verleden echter veel gewerkt, en de sensatie was nog steeds dezelfde. Natuurlijk heb ik in de tussentijd massa's andere synthesizers voorbij zien en horen komen, en hoewel sommige, hedendaagse, digitale synthesizers verbluffend goed klinken, hebben analoge synths iets extra's waardoor ze bijvoorbeeld in een mix gemakkelijker overeind blijven. Digitale synths, zowel in software als in hardware, klinken op een af andere manier compacter en gek genoeg hebben deze Rolands dat juist niet. Soms mag je generaliseren.

Het is een feest om mee te werken in bijvoorbeeld de JP-08 klinkt van zichzelf al zó vet, dat je inderdaad helemaal geen chorus nodig hebt. Tegelijkertijd is het geluid ten opzichte van klassieke Amerikaanse synths wat dunner en een stuk penetranter, wat ook precies de eigenschap is waarmee de Jupiter 8 zich destijds onderscheidde. Iets soortgelijks geldt ook voor de andere twee, die destijds wél van een chorus werden voorzien om klankmatig iets goed te maken van de goedkopere techniek die in Juno's en JX-3P werd gebruikt, maar wát voor chorus... Zeer overtuigend, zeer authentiek!

Conclusie

Ik probeer me in te denken wat de aantrekkingskracht van deze Boutique-reeks is als je geen binding hebt met de oorspronkelijke machines en dan blijven het, denk ik, nog altijd bijzonder handige soundmachientjes met elk een eigen specifieke toepassing en

gebruikersgroep. Geluiden editen terwijl de interne stepsequencer loopt, is gewoon hartstikke leuk en inspirerend, en de sounds naar je hand zetten is met deze hardware gewoon een stuk plezieriger dan op een beeldscherm. Je kunt gewoon niet stoppen.

Soundwise nodigen ze uit om breed te spelen, waarbij je echter onmiddellijk tegen de beperkte polyfonie aan loopt. De vroege exemplaren die wij ter test hadden verstuurd geen midicontrollers, maar wellicht is dat iets dat nog verandert met een update. Aanvankelijk dacht ik dat dat zeer pittige geluidskarakter wellicht iets met de gebruikte da-converters te maken had, maar als ik de modules rechtstreeks via usb in mijn daw gebruikte en afspelde via de aangesloten audio-interface, bleef dat heerlijk gedetailleerde, losse, transparante geluid overeind. Roland heeft daar dus écht een punt met die Analog Circuit Behaviour-techniek. Ik zou het alles behalve een slap aftreksel willen noemen. In zijn algemeenheid: de JU-06 en JP-08 klinken zéér direct en de JX-03 eerder iets omfloerst.

Als je kijkt naar de prijzen die tweedehands Juno 106's, JX-3P's en met name de Jupiter 8 moeten opbrengen, dan lijkt dit toch wel een meesterzet van Roland. ■

HET OORDEEL

- +** buitengewoon authentiek geluid
- zeer prettige bediening ondanks het formaat
- audio over usb
- leuke stepsequencer
- aantrekkelijke prijs
- vierstemmig
- speakertje van bedenkelijke kwaliteit
- niet handig optioneel klavier

